

Aphodius quadriguttatus

Fyrfläckig dyngbagge

Skalbaggar, Bladhorningar och ekoxbaggar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Scarabaeidae (bladhorningar), **Släkte:** *Aphodius*, **Art:** *Aphodius quadriguttatus* - fyrfläckig dyngbagge (Herbst, 1783) **Synonymer:**

Kännetecken

En 3,5-5 mm lång bladhorning med kullrig, cylindrisk kroppsform och kraftiga grävben (som dock är påfallande långa och slanka jämfört med flertalet dyngbaggar). Färgen är bland svenska dyngbaggar omisskännlig: kropp svart, ben, halssköldens framhorn och vardera två stora fläckar på varje täckvinge ljus rödgula.

Utbredning och status

Endast funnen i Skåne och på Öland. En gammal fynduppgift från Västergötland är troligen felaktig. 1800-talsfynd från södra och västra Skåne (Kåseberga, Kävlunge) visar att arten tidigare varit mer utbredd. Även under 1900-talets senare hälft minskande, och återfynd saknas från tidigare individrika förekomster i östra Skåne (Degeberga, Fjälkinge, Ivö). Efter 1990 är arten endast funnen på ett litet antal lokaler i den östskånska sandstappen. 2001 upptäcktes arten dessutom en population på mellersta Öland, där dyngbaggefaunan är så välundersökt att det är osannolikt att det rör sig om en gammal förbisedd förekomst. Närmast i Danmark och i Baltikum. Världsutbredningen sträcker sig från Mellan- och Sydeuropa och Nordafrika österut till Kina och östra Sibirien.

Ekologi

Lever i spillning på öppen, torr betesmark. Främst på rena sandmarker med kortbetad vegetation och ett brutet vegetationstäckande med talrika markblottor, t.ex. borsttåtelhed eller sandstapp, men också på alvartorrängar. Ofta tillsammans med månhornsbagge (*Copris lunaris*). I Sverige är arten främst funnen i fårspillning, men också i kospillning. Arten övervintrar sannolikt som fullvuxen och påträffas från maj till augusti med en markant topp i maj-juni.

Hot

Hotas framför allt av nerläggning av betesmark, men också av ändringar i betesdriften. Minskningen av arealen betesmark har slagit särskilt hårt mot de magra, sandiga markerna. Det generellt sett lägre betestrycket i dagens betesmarker leder dessutom till en tätare vegetationsstruktur med färre markblottor och ett mindre gynnsamt mikroklimat. Då artens fortplantningsperiod är under våren och försommaren, kan ett alltför sent betespåsläpp vara negativt. Användandet av avmaskningsmedel (avermectiner) utgör en ytterligare belastning på populationer som redan är hårt trängda.

Åtgärder

Upprätthåll en adekvat hävd av magra, ogödslade naturbetesmarker, och undvik användandet av avmaskningsmedel. Arten är tillsammans med sex andra dynglevande skalbaggar föremål för ett åtgärdsprogram.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 6120 Sandstapp (Kontinental region (CON))

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

- Landin, B. -O. 1957. Bladhorningar. Svensk Insektfauna. Rekv. nr 46. Stockholm.
- Ljungberg, H. 1999. Skalbaggar och andra insekter på sandstappslokaler i östra Skåne. Länsstyrelsen i Skåne län, Malmö.
- Ljungberg, H. 2002. Bete, störning och biologisk mångfald i odlingslandskapet – hotade skalbaggar i öländska torrmarker. Länsstyrelsen i Kalmar län, Miljöenheten, meddelande 2002:20.
- Ljungberg, H. 2007. Åtgärdsprogram för dynglevande skalbaggar. Naturvårdsverket, Rapport 5689.
- Palm, T. 1953. Anteckningar om svenska skalbaggar. VIII. Ent. Tidskr. 74: 171–186.

Författare

Rickard Baranowski 1995. Rev. Bengt Ehnström 1999, Håkan Ljungberg 2005, 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.